«Μέ ἐψήφισαν 42 φοιτηταί καί ἔλαβον μόνον 28 ψήφους»!

Διάκονος, ὑποψήφιος διά τό Δ.Σ. τοῦ Φοιτητικοῦ Θεολογικοῦ Συνδέσμου, καταγγέλλει τίς παραβιάσεις στίς φοιτητικές ἐκλογές

Πρός τό Δ. Σ. τοῦ Φοιτητικοῦ Θεολογικοῦ Συνδέσμου ἀπηυθύνθη ὑπό τοῦ Τιμοθέου Λαγουδάκη, διακόνου τριτοετοῦς φοιτητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ἡ ἀκόλουθη «δήλωσις καί διαμαρτυρία»:

«Σήμερον τήν 24ην Νοεμβρίου 1972 ὑπέβαλον εἰς τήν Σύγκλητον τῶν Καθηγητῶν τῆς Σχολῆς μας ὑπόμνημα τοῦ ὁποίου τό περιεχόμενον παραθέτω,

Σεβαστοί μου κ.κ. Καθηγηταί,

Εὑρίσκομαι εἰς τήν λίαν ἐπώδυνον θέσιν ὅπως προαγόμενος ἐνώπιον Ὑμῶν ἀναφέρω ὑμῖν τά κάτωθι:

Κατῆλθον ὡς ὑποψήφιος καί κατόπιν ἀδείας τῆς προϊσταμένης μου Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, εἰς τάς ἀρχαιρεσίας τῆς 20)11)1972, εἰς τόν Φοιτητικόν Θεολογικόν Σύνδεσμον.

Ὑπέβαλον τήν ὑποψηφιότητά του, ἐπιδιώκων οὐχί προσωπικά ὠφέλη ἤ ἄλλο τι ἀθέμιτο συμφέρον, ἀλλά τήν συμβολήν μου εἰς τήν πρόοδον τῆς δημοκρατικῆς διαδικασίας ἀναδείξεως τῶν πλέον ἀξίων, ἐκ τῶν συναδέλφων μου, (καί πνευματικῶν Σας τέκνων). Καί τοῦτο, ἵνα τεθοῦν αἱ βάσεις ἑνός πνευματικοῦ δημιουργικοῦ διαλόγου, μεταξύ Ὑμῶν καί ἡμῶν, διά τήν μετ' ἀληθείας καί ἐντιμότητος καί λόγου ἀναζήτησιν καί καλλιέργειαν τῶν στοιχείων τῆς Πίστεως, ἥτις καί ἀποτελεῖ τόν λόγον τῆς ἐπιστήμης ἥν καί σπουδάζομεν.

Μετά θλίψεως καί πικρίας καί ἀγανακτήσεως, διεπίστωσα ὅτι δέν ἐτηρήθησαν αἱ νόμιμοι διαδικασίαι, καί ὅτι ἡ διωρισμένη διοίκησις τοῦ Συνδέσμου ἐπροχώρησεν ἄνευ προσχημάτων εἰς τήν δημιουργίαν (μᾶλλον ἔκδοσιν) ἀποτελεσμάτων, ἅτινα οὐδόλως ἀνταποκρίνονται εἰς τήν ἀληθῆ βούλησιν τῶν συναδέλφων μου μελῶν τοῦ Συνδέσμου καί οὐδόλως ἀπεικονίζουν τήν ἀληθῆ συνισταμένην τῶν πράγματι δοθεισῶν ψήφων.

Ἔχω εἰς χεῖρας μου ὑπευθύνους δηλώσεις τῶν συναδέλφων μου, οἵτινες ἐν γνώσει τῶν συνεπειῶν τοῦ Νόμου περί ψευδοῦς δηλώσεως, δηλοῦν ὅτι ἔδωσαν σταυρόν προτιμήσεως εἰς τό πρόσωπόν μου. Οἱ ὑπευθύνως δηλοῦντες (κατά τό πλεῖστον ἱερεῖς) ὑπερβαίνουν τούς τεσσαράκοντα δύο (42). Καί οἱ διωρισμένοι διά τῆς ὑπ' αὐτῶν διωρισμένης Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς, ὥρισαν ὅτι ἔδει νά λάβω μόνον εἴκοσι ὀκτώ (28). Ἐκεῖνοι τό ὥρισαν. Ὄχι οἱ συνάδελφοί μου. Ἐκεῖνοι τό ἀπεφάσισαν. Ὄχι ἡ ψῆφος τῶν φοιτητῶν τῆς Θεολογίας. Καί δέν εἶναι οἱ 42 οἵτινες μέ προετίμησαν. Δύναμαι νά προσαγάγω καί ἄλλους ὑπευθύνους δηλώσεις, καί νά ἀναφέρω καί ἄλλους, οἵτινες μέ συνέδραμον. Καί θά τό κάνω. Διά νά δείξω ὅτι παρεβιάσθη ὁ νόμος, εὐθέως καί ἄνευ ἐνδοιασμῶν ἤ προσχημάτων ἵνα ἀλλοιωθῆ ἡ ψῆφος. Κάτι πέραν τούτου, ἡ ψῆφος μας ἐναθεύθη, ἡ ἀληθής ψῆφος ἐκλάπη.

Καταγγέλλω Ὑμῖν ὅτι:

1ον) Ἄνοιξαν καί ἔκλεισαν τούς ἐκλογικούς καταλόγους, ἐντός δύο ἡμερῶν, ἀποστερήσαντες τούς πλείονας τῶν συναδέλφων μου τῆς δυνατότητος συμμετοχῆς. Ἀλλά προέβησαν οἱ διωρισμένοι καί εἰς μίαν περαιτέρω ἐνέργειαν καί μετά τό κλείσιμο τῶν ἐκλογικῶν καταλόγων (20—10—1972): ἀνεζήτησαν καί ἐπεδίωξαν εἰς τήν κατ' ἐξαίρεσιν παράνομον ἐγγραφήν φίλων προσκειμένων εἰς αὐτούς. Ἐάν μοῦ ζητηθῆ θά γίνω πλέον συγκεκριμένος. Εἰς τήν παροῦσαν φάσιν ἀναφέρω ὅτι εἶδον ἀπόδειξιν ἐγγραφῆς εἰς τούς ἐκλογικούς καταλόγους, μέ ἡμερομηνίαν 23-10-1972. Κατήγγειλα τοῦτο εἰς αὐτούς τούς ἰδίους. Ἀπήντησαν ὅτι προφανῶς ἐκ λάθους ἐγράφη ἡ 24, ἐνῶ τό ὀρθόν ἦτο, ἡ 14 Ὀκτωβρίου. Καί ὅταν τούς ἐζήτησα νά παύσουν τάς ὑποκρισίας, διότι τήν 14ην ὁ Σύνδεσμος ἐστερεῖτο διοικήσεως, τότε πλέον, τότε μόνον ἔσπευσαν καί ἐν μιᾷ ὥρᾳ διέγραψαν τόν συνεργόν των καί παραβάτην.

2ον) Διώρισαν οἱ διωρισμένοι ἐφορευτικήν ἐπιτροπήν τῆς ἀρεσκείας των. Τουλάχιστον οὐδεμίαν ἔδειξαν εὐαισθησίαν (διότι καί ἐκεῖνοι κατῆλθον ὡς ὑποψήφιοι). Τούς ἐζήτησα νά παρακολουθῶ τάς ἐργασίας τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς δι' ἀντιπροσώπου μου μοῦ τό ἠρνήθησαν. Καί ἐγώ εἶχα προτείνει κληρικόν καθ' ὅλα ἔντιμον καί κατά πάντα σεβάσμιον.

3ον) Ἔκλεισαν διά χάρτου καί αὐτάς τάς κλειδαρότρυπας. Τούς ἠνώχλει τό φῶς. Αὐτό ἀπέδειξαν: Τούς ἠνώχλει ἡ ἀλήθεια.

4ον) Ἔμειναν μόνοι καθ' ὅλην τήν διαδικασίαν τῆς ἐκλογῆς. Καί μᾶς ἐκάλεσαν εἰς τήν διαλογήν διά νά πιστοποιήσωμεν.... τήν εἰλικρίνειάν των. Ἀλλά «μωραίνει Κύριος ὅν βούλεται ἀπωλέσαι». Ἄνοιξαν τήν μή ἐσφραγισμένην δι' ἱσπανικοῦ κηροῦ κάλπην, διά νά ἴδωμεν τί; Ὅτι πλεῖστοι φάκελλοι ψηφοδελτίων ἦσαν ἐπιμελῶς τοποθετημένοι καί ἀτσαλάκωτοι. Ἀλλά ὁ φάκελλος μετά τοῦ ψηφοδελτίου, ἔδει νά διπλωθῆ διά νά ριφθῆ ἐντός τῆς κάλπης διά τῆς στενῆς ὀπῆς της. Καί μετά μᾶς ἀνέγνωσαν τούς ψήφους. Καί δέν ἀντελήφθημεν, οὐδέ ἀνεκοίνωσαν λευκούς ψήφους. Τί ἀπέγιναν ἄραγε οἱ δύο λευκοί ψῆφοι πού ἔρριψαν εἷς κληρικός καί εἷς λαϊκός; Δέν θά ἀπαντήσω. Δέν θά σχολιάσω. Διότι οὐδεμία ἀνάγκη ἐπιβάλλει τοῦτο.

Ἀλλά δέν θά ἀποκρύψω τήν ἀγανάκτησίν μου πού εἶναι ἱερά καί δικαία. Δέν προσέβαλαν μόνον ἐμέ. Προσέβαλλον ὅλους τούς φοιτητάς τῆς Θεολογίας καί προσέβαλλον Ὑμᾶς.

Ἐπιθυμεῖτε καί ἐπιδιώκετε τήν συνεργασίαν μεθ' ὅλων μας διά τῶν ἀληθῶν ἀντιπροσώπων μας. Ὑμεῖς ἐξελέγητε διά κανονικῆς καί ἀληθοῦς ψηφοφορίας ἐκλεγμένοι ἀληθῶς καί νομοτύπως νά ἀντιμετωπίζετε τήν ἀδικίαν.

Προσέβαλλον τήν Σχολήν μας καί τήν ἐπιστήμην μας. Ἀναφέρω ταῦτα ἐν γνώσει πλήρη περί τῶν νομικῶν συνεπειῶν καί παραιτέρω ἠθικῶν ἐπακολούθων, ἐν ἧ περιπτώσει ἀποδειχθοῦν ταῦτα ἀνακριβῆ ἤ καί ψευδῆ

ΔΗΛΩ

Ὅτι οὐδόλως ἀναγνωρίζω τό ἀποτέλεσμα τῶν Ἀρχαιρεσιῶν τῆς 20) 11)1972 εἰς τόν Φοιτητικόν Θεολογικόν Σύνδεσμον καί συνεπῶς οὔτε τήν ἰδιότητά μου ὡς ἀναπληρωματικοῦ μέλους.

ΑΙΤΟΥΜΑΙ

Τήν μεγάλην Ὑμῶν Ἠθικήν Συμπαράστασιν καί λῆψιν μέτρων ἀποκαταστάσεως τοῦ κύρους τοῦ Συνδέσμου.

Συνημμένως ὑποβάλω δήλωσιν τῶν 42 φοιτητῶν συναδέλφων μου

Μετά σεβασμοῦ
ΤΙΜΟΘΕΟΣ ΛΑΓΟΥΔΑΚΗΣ
Διάκονος
Τριτοετής φοιτητής τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

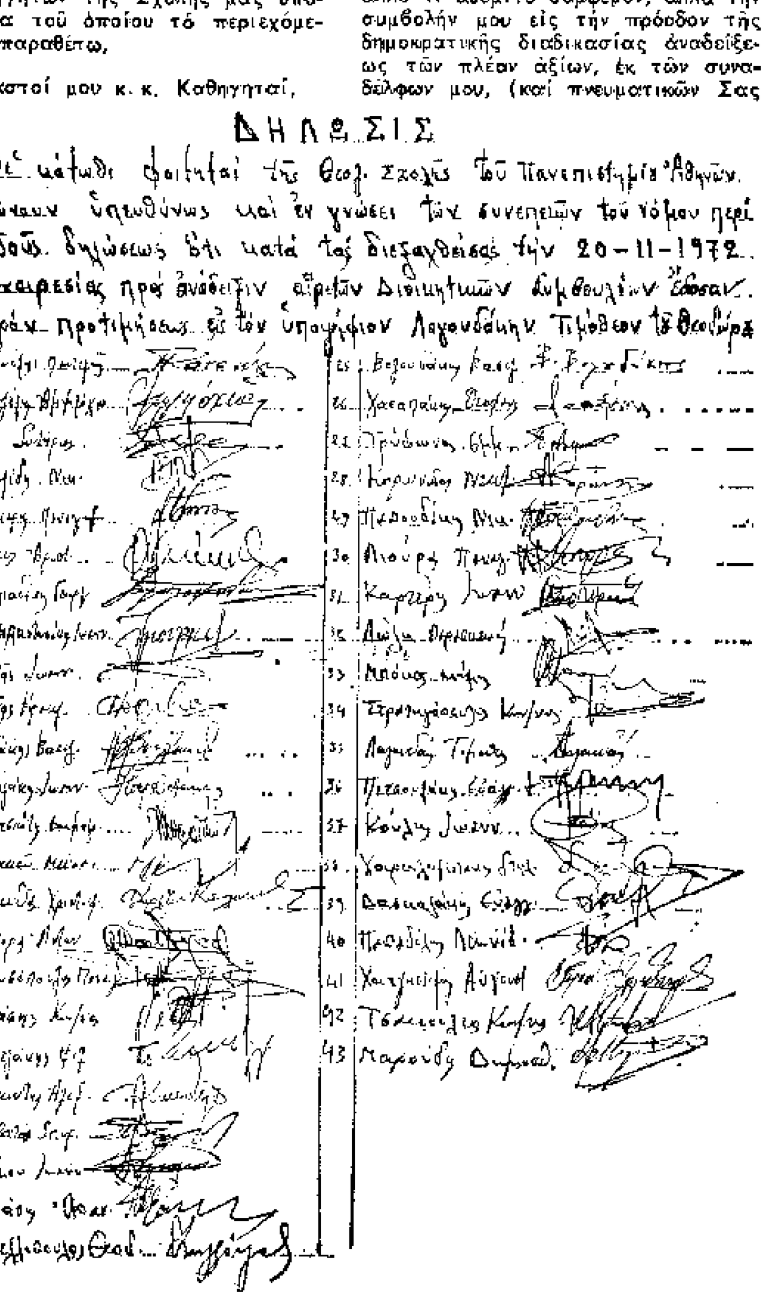
ΔΗΛΩΣΙΣ
Οἱ κάτωθι φοιτηταί τῆς Θεολ. Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν δηλώνουν ὑπευθύνως καί ἐν γνώσει τῶν συνεπειῶν τοῦ νόμου περί ψευδοῦς δηλώσεως ὅτι κατά τάς διεξαχθείσας τήν 20-11-1972 ἀρχαιρεσίας πρός ἀνάδειξιν αἱρετῶν Διοικητικῶν Συμβούλων ἔδωσαν σταυρόν προτιμήσεως εἰς τόν ὑποψήφιον Λαγουδάκην Τιμόθεον

Οἱ ὑπογραφές τῶν 42 φοιτητῶν πού ἐψήφισαν τόν μή ἐκλεγέντα ὑποψήφιο. Ἡ 43η ὑπογραφή, ἀνήκει εἰς τόν καταγγέλοντα.

Δέν παραιτοῦνται

Τρεῖς φοιτηταί τοῦ Φαρμακευτικοῦ τμήματος τῆς Φυσικομαθηματικῆς Σχολῆς, οἱ κ.κ. Γ. Γαβριήλ, Ε. Πάλλη καί Γ. Παροικάκης, ἀπέστειλαν πρός τό Δ. Σ., τοῦ συλλόγου των τήν ἀκόλουθη ἐπιστολή:

«Μέ τήν ἀπό 20.11.72 ἀνακοίνωσή μας, διαμαρτυρηθήκαμε ἐντονώτατα γιά σειρά παραβάσεων τοῦ καταστατικοῦ καί τοῦ Νόμου, ἀκόμα δέ καί γιά σειρά ἀντιδεοντολογικῶν ἐνεργειῶν, πού ἔκανε τό διορισμένο Δ.Σ. καί τοῦ ὁποίου Πρόεδρος, ἦταν ὁ νεοεκλεγείς ἀντιπρόεδρος. Νά ὑπενθυμίσουμε, ὅτι δέν μᾶς ἐπιτρέψανε νά στείλουμε ἀντιπρόσωπο στήν ἐφορευτική ἐπιτροπή; Ὅτι ἡ κάλπη σφραγίσθηκε μέ βουλοκέρι 2 περίπου ὧρες, μετά τήν ἔναρξη τῆς ψηφοφορίας; Ὅτι ὁ πρώην Πρόεδρος (καί νῦν ἀντιπρόεδρος) ἀσκοῦσε καθήκοντα, πού μόνο στήν ἐφορευτική ἐπιτροπή ἀνήκουν; Ὅτι βρεθήκανε 150 ψηφοδέλτια σφραγισμένα μέ διαφορετική μελάνη; Καί ὅταν ζητήσαμε νά σφραγισθῆ ἡ κάλπη, ἡ ἀπό διορισμένη διορισμένη ἐφορευτική ἐπιτροπή ἀποφάσισε ὄχι. Ἀντιλαμβάνεσθε, ὅτι δέν ἀναγνωρίζουμε τό ἀποτέλεσμα τῶν «ἐκλογῶν». Τίς θεωροῦμε ἄνομο ἀνύπαρκτες. Καί ἔτσι, δέν μποροῦμε νά θεωρηθοῦμε οὔτε κι' ἐμεῖς σάν μέλη τοῦ Δ.Σ. (ἔστω καί ἀναπληρωματικά). Αὐτό μέ κανένα τρόπο ἔχει τήν ἔννοια τῆς παραιτήσεως ἀπό τήν ἰδιότητα τοῦ μέλους τοῦ Δ.Σ., δεδομένου, ὅτι οὐδέποτε γίναμε μέλη τοῦ Δ.Σ. Καί καλοῦμε καί σᾶς, νά προβῆτε στήν ἴδια ἐνέργεια. Ἔτσι, θ' ἀνοιχτῆ ὁ δρόμος, γιά νομότυπες ἐκλογές. Νά εἶσθε βέβαιοι, ὅτι θά εἶναι μιά πράξη ἀνδρισμοῦ».

Φοιτητής διευκρινίζει

Ὁ τεταρτοετής φοιτητής τῆς Νομικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν κ. Χαρ. Μαμουκάκης μέ τηλεγράφημά του διευκρινίζει, ὅτι ἡ μή συμμετοχή του στίς φοιτητικές ἀρχαιρεσίες συνίσταται ἁπλῶς καί μόνον ἀποκλειστικά γιά λόγους οἰκογενειακῆς φύσεως. Προσθέτει, ὅτι τάσσεται ἀστό πλευρό τῆς συντριπτικῆς πλειοψηφίας τῶν συναδέλφων του.

Ἀνασυνεστήθη ἡ Ε.Κ.Ο.Φ.;

Ἡ Φοιτητική Ἕνωση Κρητῶν ἀπέστειλε πρός τόν Ἀντιπρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως κ. Στυλ. Παττακόν καί τόν ὑφυπουργόν κ. Σταματόπουλον τήν ἀκόλουθον ἀναφοράν:

«Ἡ Φ. Ε. Κρητῶν γνωστοποιεῖ πρός ὑμᾶς τήν ὕπαρξιν καί δρᾶσιν ἐντός τοῦ φοιτητικοῦ κόσμου τῆς Χώρας παρανόμου ὀργανώσεως φερούσης τό ὄνομα Ε.Κ.Ο.Φ. καί σκοπόν ἔχουσα τάς βιαιοπραγίας καί ἀπειλάς εἰς βάρος τῶν Ἑλλήνων φοιτητῶν.

Δείγματα τοῦ σκοποῦ καί τῆς ὑπάρξεως της ἔδειξαν εἰς τήν Γενικήν Συνέλευσιν τῆς Μαθηματικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν τήν 25ην Ὀκτωβρίου 1972 καθ' ἥν ἐδάρησαν ἀνηλεῶς φοιτηταί ὑπό μελῶν τῆς ὡς ἄνω ὀργανώσεως καί εἰς τήν Σχολήν Καλῶν Τεχνῶν τήν 22 Νοεμβρίου 1972 καθ' ἥν ἐδάρησαν φοιτηταί καί φοιτήτριαι μεταξύ τῶν ὁποίων καί εἷς ἀνάπηρος φοιτητής.

Γνωστοποιοῦμεν καί καταγγέλομεν πρός ὑμᾶς βιαιοπραγίαν εἰς βάρος φοιτητοῦ τῆς Νομικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν, ὁ ὁποῖος ἐκτυπήθη διά ξύλου, ἐκ τῶν ὄπισθεν ὡς καί ἀπειλάς εἰς βάρος μελῶν τοῦ Δ. Σ. τῆς Φ.Ε.Κ. προερχομένας ἀπό μέλη τῆς παρανόμου ὀργανώσεως.

Ἐπίσης καταγγέλομεν πρός ὑμᾶς τήν ἀνακοίνωσιν τῆς Ε.Φ.Ε.Ε. τῆς 20.11.1972 καθ' ἥν ἀπειλεῖται σύμπας ὁ φοιτητικός κόσμος τῆς χώρας.

Αἱ ἀπειλαί καί οἱ ἐκφοβισμοί ὑπό τῶν μελῶν τῆς ὡς ἄνω παρανόμου ὀργανώσεως Ε.Κ.Ο.Φ. αὐθάδως φοβίζουν ἡμᾶς καί οὐδόλως θά ἐκτρέψουν ἡμᾶς τῆς νομίμου πορείας τήν ὁποίαν βαδίζομεν, ἀλλά θεωροῦμεν ἐπιβεβλημένην καί ἀναγκαίαν τήν ἐπέμβασιν ὑμῶν διά τήν λῆψιν μέτρων ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως πρός διάλυσίν της, ἵνα μή αἱματοκυλισθῆ ὁ φοιτητικός κόσμος τῆς χώρας.

Μεθ' ὑπολήψεως
Ὁ Πρόεδρος
Β. ΠΕΝΤΑΡΗΣ
Ὁ Γεν. Γραμματεύς
ΣΤΑΥΡΟΣ ΤΣΑΦΑΡΕΚΗΣ

«ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΥΛΩΝ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΗΣ ΑΤΛΑΣ»
Λ. Κωνσταντινουπόλεως καί Σιώκου 3, Ἀθῆναι, Τ.Τ. 211, τηλέφ. 512.70.64.

ΠΡΟΣΚΛΗΣΙΣ
ΠΡΟΣ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΙΝ ΕΚΤΑΚΤΟΥ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ.

Κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου προσκαλοῦνται οἱ κ.κ. μέτοχοι τῆς Ἀνωνύμου Ἑλληνικῆς Ἑταιρείας Ὑλῶν Οἰκοδομικῆς «Ἄτλας» τήν 12ην Δεκεμβρίου 1972, ἡμέραν Τρίτην καί ὥραν 1ην μεταμεσημβρινήν εἰς τά ἐν Ἀθήναις καί ἐπί τῶν ὁδῶν Λεωφ. Κωνσταντινουπόλεως καί Σιώκου 3 γραφεῖα καί ἕδραν τῆς ἑταιρείας πρός συγκρότησιν δευτέρας (2ας) ἐπαναληπτικῆς ἐκτάκτου Γενικῆς Συνελεύσεως ἕνεκα ματαιώσεως τῆς ὁρισθείσης διά τῆς 25ην Νοεμβρίου 1972 τοιαύτης ἐλλείψει ἀπαρτίας μέ θέμα:

Ἀναπροσαρμογή συμφώνως τῷ Α.Ν. 148)1967 τῆς ἐν τῷ Ἰσολογισμῷ τῆς ἑταιρείας ἐμφανιζομένης ἀξίας τῶν γηπέδων τῆς ἑταιρείας (ἐργοστάσιον Ἀθηνῶν) ἐπί σκοπῷ κεφαλαιοποιήσεως τῆς ὑπεραξίας αὐτῶν καί ἀντιστοίχου αὐξήσεως τοῦ μετοχικοῦ κεφαλαίου τῆς ἑταιρείας κατόπιν τῆς ἀπό 7 Ὀκτωβρίου 1972 ἐκθέσεως ἐκτιμήσεως τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ κωδικ. Νόμου 2190)1920, τῆς συγκροτηθείσης δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθ. 11236)13.9.1972 διαταγῆς τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Οἰκονομίας.

Οἱ ἐπιθυμοῦντες ἐκ τῶν κ.κ. μετόχων ὅπως μετάσχωσι τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως ὀφείλουσι πέντε (5) τουλάχιστον ἡμέρας πρό τῆς πρός συνεδρίασιν ὁριζομένης ἡμερομηνίας νά καταθέσωσι τούς τίτλους τῶν μετοχῶν των ἐπί ἀποδείξει εἰς τό ταμεῖον τῆς ἑταιρείας ἤ εἰς τό Ταμεῖον Παρακαταθηκῶν καί Δανείων ἤ παρ' οἱαδήποτε ἐν Ἑλλάδι ἀνωνύμῳ τραπεζικῇ ἑταιρείᾳ.

Μέχρι τῆς ὡς ἄνω ἡμερομηνίας δέον νά κατατεθῶσιν εἰς τήν ἑταιρείαν καί αἱ σχετικαί ἀποδείξεις καταθέσεως μετοχῶν ὡς καί τά ἔγγραφα ἀντιπροσωπείας.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 23)11)1972
ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

ΧΡΗΣΤ. Δ. ΑΓΓΕΛΗΝΟΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ
Σταυρνάρα καί Ζαΐμη 1 (Πλατεία Κάνιγγος), ὧραι συνεννοήσεως: 6—8 μ.μ. Ἀθῆναι. Τηλέφ. 635.794.

Η ΓΡΑΦΕΙΟΚΡΑΤΙΑ ΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ

Συνέχεια ἐκ τῆς 1ης σελίδος

κάθε ἀκαδημαϊκό ἔτος, ἐξαιτίας τοῦ ἀπαράδεκτα ἀκατάστατου ὡραρίου διδασκαλίας, τῆς ἐλλιποῦς καί κακῆς λειτουργίας τῶν Γραμματειῶν καί τῆς γραφειοκρατικῆς διαδικασίας πού ἀκολουθεῖται, στίς περισσότερες περιπτώσεις, κατά τήν περίοδο πρίν ἀπό τίς ἐξετάσεις καί κατά τή διάρκειά τους.

Τά παράπονα καί οἱ διαμαρτυρίες τῶν χιλιάδων φοιτητῶν, εἶναι παράπονα καί διαμαρτυρίες ὅμοιες μ' ἐκεῖνες κάθε πολίτη ἀπό τίς κρατικές ὑπηρεσίες. Ἀλλά στήν περίπτωση τῶν ἀνωτάτων ἐκπαιδευτικῶν ἱδρυμάτων, οἱ γραφειοκρατικές δυσχέρειες πού ἀντιμετωπίζουν οὐσιαστικά καθημερινά οἱ φοιτητές «μέσα στό σπίτι τους», διαφοροποιοῦνται ποιοτικά, ἀφοῦ ἡ ἀπώλεια κυρίως τοῦ χρόνου πού εἶναι τό κύριο ἐπακόλουθο τῶν δυσχερειῶν αὐτῶν, ἔχει ἄμεση συνέπεια στήν πρόοδό τους καί στή διαμόρφωσή τους σάν ἐπιστημόνων καί πολιτῶν.

Τό ὡράριο διδασκαλίας

Τό ὡράριο διδασκαλίας, σ' ὅλες σχεδόν τίς Σχολές, διεσπαρμένο σ' ὅλη τή διάρκεια τῆς μέρας, μεταβάλλει τούς ἀκαδημαϊκούς πολίτες σέ μαθητές γυμνασίου. Τούς καθηλώνει στούς διαδρόμους ἤ σέ ξένους πρός τό πανεπιστήμιο χώρους ἤ ἄλλους τούς ἀπωθεῖ καί τούς ἀπομακρύνει ἀπό τίς αἴθουσες διδασκαλίας. Ὅταν ὁ φοιτητής παρακολουθεῖ ἕνα μάθημα στίς 8—10 τό πρωΐ καί εἶναι ἀναγκασμένος νά σπαταλήσει ἕνα δίωρο γιά νά παρακολουθήσει τό ἑπόμενο μάθημά του, πού εἶναι στίς 12, εἶναι φυσικό νά διασπᾶται, νά ἀπωθεῖται, νά ἀπομακρύνεται ἀπό τήν αἴθουσα διδασκαλίας καί ἀπό τό μάθημα ἐκεῖνο. Ἄλλοτε πάλι, ὅπως συμβαίνει στούς σπουδαστές τοῦ Πολυτεχνείου, ἡ παρακολούθηση ἑνός μαθήματος 5—7 μ.μ., ἀναγκάζει τόν σπουδαστή νά ἀδιαφορήσει γιά κάποιο ἄλλο μάθημα πού διδάσκεται π.χ. στά κτίρια Ζωγράφου ἀπό 3—5 μ.μ. Στήν περίπτωση τοῦ ὡραρίου, προβάλλεται τό ἐπιχείρημα τῆς ἐλλείψεως χώρων. Αὐτό εἶναι γεγονός. Ἀλλά ὁ βασικός λόγος τοῦ διεσπαρμένου ὡραρίου φαίνεται πώς δέν εἶναι αὐτός. Στή σύνταξη τοῦ ὡραρίου διδασκαλίας, ὁ μόνος πού δέν λαμβάνεται ὑπόψη εἶναι ὁ διδασκόμενος, ὁ φοιτητής. Οἱ ἀνάγκες του —ἐκπαιδευτικές καί βιωτικές— ἀφήνονται στό περιθώριο. Τόν πρῶτο λόγο ἔχει τό διδακτικό προσωπικό.

Ἐργασία χωρίς μέθοδο

«Ὅλοι οἱ ἐπιτυχημένοι δέν εἶναι πιό ἔξυπνοι οὔτε πιό ἱκανοί ἤ πιό τυχεροί ἀπό τούς ἄλλους. Ὅσο ἡ ἐπιτυχία τους διαρκεῖ, ἔχουν ἕνα κοινό χαρακτηριστικό: μέθοδο στήν ἐργασία τους». Ἀλλά μέθοδος στήν ἐργασία σημαίνει πέρα ἀπό τά οἰκονομία χρόνου καί οἰκονομία χρόνου δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει, ὅταν ὁ φοιτητής εἶναι ἀναγκασμένος νά σπαταλήσει ὅλες τίς ὧρες τῆς μέρας του εἴτε στίς αἴθουσες διδασκαλίας εἴτε στούς διαδρόμους εἴτε, τέλος, μεταβαίνοντας ἀπό τό ἕνα κτίριο στό ἄλλο.

Ἐπακόλουθο οὐσιαστικά τοῦ κακοῦ ὡραρίου εἶναι ἡ ἀπαίτηση τῶν παρουσιῶν ἐκ μέρους τῶν καθηγητῶν. Ὁ φοιτητής αἰσθάνεται δέσμιος τοῦ καθηγητοῦ του καί ἡ παρουσία του στήν παράδοση συνδέεται ἄμεσα μέ τή διασφάλιση τοῦ κύρους τοῦ διδάσκοντος. Ἄν ἀπουσιάσει, ἡ ἀποχή του ἀπό τό μάθημα, ἑρμηνεύεται σάν ἀδιαφορία τοῦ φοιτητή ἤ σάν ἄρνησή του ν' ἀποδεχθεῖ τό κῦρος καί τήν ἀξία τοῦ διδασκάλου. Μέ τήν καθιέρωση τῶν παρουσιῶν καί τή συγκέντρωση «ὑπογραφῶν» πού δίνουν τό δικαίωμα στόν διδασκόμενο νά μετάσχει στίς ἐξετάσεις, οἱ πανεπιστημιακές παραδόσεις χάνουν τόν ἀκαδημαϊκό τους χαρακτήρα, χάνουν τή σημασία τους καί γιά τόν φοιτητή καί γιά τόν διδάσκοντα, ἀφοῦ οὔτε ὁ πρῶτος οὔτε ὁ δεύτερος μπορεῖ νά κάνει τίς ὀρθές ἐκτιμήσεις του. Ἡ ἀπουσία τῶν φοιτητῶν ἀπό κάποιο συγκεκριμένο μάθημα, σέ δυό συμπεράσματα μπορεῖ νά ὁδηγήσει τόν καλοπροαίρετο κριτή. Ἤ ὅτι τό μάθημα δέν γίνεται ὅπως πρέπει νά γίνεται ἤ ὅτι ὁ καθηγητής δέν συγκεντρώνει τά προσόντα ἐκεῖνα πού ὁ δίκαιος κριτής —ὁ φοιτητής— ἐπιζητεῖ ἀπό τόν διδάσκαλό του. Ἡ ὑποχρέωση πού ἐπιβάλλεται ἄνωθεν, μέ τήν ἀπειλή τοῦ ἀποκλεισμοῦ ἀπό τίς ἐξετάσεις, μεταβάλλεται συχνά σέ πλήρη ἀδιαφορία, ἡ ὁποία φυσικά εἶναι χειρότερη ἀπό κάθε ἄλλου εἴδους ἀντίδραση τῶν φοιτητῶν στό συγκεκριμένο μάθημα, ἤ τόν τρόπο διδασκαλίας.

Ἀπαραίτητη ἡ κολακεία

Σύμφωνα μέ τήν ἀντίληψη αὐτή, δέν ἀρκεῖ ὁ φοιτητής νά ἐνδιαφέρεται γιά τίς σπουδές του καί γιά τήν προαγωγή του σάν μελλοντικοῦ ἐπιστήμονα. Εἶναι ἀπαραίτητο νά κολακεύσει, μέ τήν παρουσία του, τόν καθηγητή του γιά να ἀποσπάσει στό τέλος τήν ἄδειά του νά ὑποβληθεῖ στίς ἐξετάσεις.

Ἡ προσέλκυση ὅμως τῶν διδασκομένων στίς παραδόσεις μέ τήν ἀπειλή τῆς ἀπορρίψεως, ἡ οὐσιαστικά βίαιη προσαγωγή τους στήν αἴθουσα διδασκαλίας, ἔρχεται νά ἀναπληρώσει τό τεράστιο κενό πού ὑπάρχει στήν ὀρθολογική κατανομή τῶν πανεπιστημιακῶν παραδόσεων, στό ἀναχρονιστικό, σέ πολλές περιπτώσεις, πρόγραμμα διδασκαλίας. Ἐφόσον οἱ φοιτητές δέν ἀναγνωρίζονται σά μέλη τοῦ ἀνωτάτου ἱδρύματος στό ὁποῖο φοιτοῦν — ὅπως συμβαίνει στά γερμανικά πανεπιστήμια, καί ἐφόσον δέ μετέχουν στόν καθορισμό τῶν μαθημάτων καί στή σύνταξη τοῦ προγράμματος διδασκαλίας, ἕνα μονάχα τρόπο ἔχουν νά ἐπιδοκιμάσουν ἤ νά ἀποδοκιμάσουν τό ἐφαρμοζόμενο σύστημα πού ἐφαρμόζεται: τήν παρουσία ἤ τήν ἀπουσία τους.

Ἀλλά καί αὐτό ἀκόμα τό πρόγραμμα τῶν τμηματικῶν ἐξετάσεων πού ἀνακοινοῦται κανονικά δεκαπέντε μέρες πρίν ἀρχίσουν αἱ ἐξετάσεις, σπάνια τηρεῖται, ἀλλά συνήθως προσαρμόζεται στίς κάθε εἴδους ὑποχρεώσεις τῶν ἐξεταστῶν, χωρίς νά λαμβάνεται μέριμνα οὔτε γιά τίς ὑποχρεώσεις οὔτε γιά τά δικαιώματα τῶν ἐξεταζομένων.

Μέ λίγα λόγια, καί τό ὡράριο διδασκαλίας καί τό πρόγραμμα τῶν ἐξετάσεων ρυθμίζονται κατά τέτοιο τρόπο, πού ἐξυπηρετοῦν μονάχα τούς καθηγητάς καί καθόλου τούς φοιτητάς.

Οἱ ταλαιπωρίες στίς γραφειοκρατίες

Τό μεγαλύτερο ποσοστό τοῦ χρόνου πού χάνεται ὀφείλεται βασικά στό ὡράριο τῆς διδασκαλίας. Ἀλλά πέραν αὐτοῦ, ὁ φοιτητής εἶναι ὑποχρεωμένος νά δίνη τακτικές παρουσίες καί στή Γραμματεία τῆς Σχολῆς στήν ὁποία φοιτά. Καί ἡ παρουσία του αὐτή, στίς περισσότερες σχολές, εἶναι ὑποχρεωτική, τουλάχιστον πέντε φορές τόν χρόνο καί γιά περιπτώσεις ἐντελῶς περιττές. Κι' ἐκεῖ ἀρχίζει τό δρᾶμα. Ἡ ἐπισήμανσή του δέν εἶναι ἀδύνατη. Ἀρκεῖ κανείς νά ἐπισκεφθῆ τούς χώρους αὐτούς τίς περιόδους τῶν ἐγγραφῶν καί τῶν ἐξετάσεων γιά νά διαπιστώσει δειγματοληπτικά τό μέγεθος τῆς ἀπωλείας τοῦ χρόνου. Οἱ Γραμματεῖες, σχεδόν στό σύνολό τους, λειτουργοῦν μέ βραδύτατο ρυθμό, ἐπικρατεῖ ἐκνευρισμός καί ταραχή, πού συχνά μεταβάλλονται σέ γραφειοκρατική ἀδιαφορία.

Πρέπει ὅμως ν' ἀπονεμηθεῖ δικαιοσύνη. Ἄς πάρουμε γιά παράδειγμα τό πανεπιστήμιο τῶν Ἀθηνῶν. Τριάντα χιλιάδες περίπου φοιτητές ἐξυπηρετοῦνται ἀπό 30 ὑπαλλήλους Γραμματειῶν, μαζί μέ τούς Γραμματεῖς κάθε σχολῆς (σύν ἐννέα ὑπαλλήλους πού ἀπουσιάζουν ἀπό τίς ὑπηρεσίες τους τή στιγμή πού γράφονται οἱ γραμμές αὐτές). Χίλιοι φοιτητές ἀντιστοιχοῦν κατά μέσον ὅρο σέ κάθε ὑπάλληλο. Εἶναι λογικόν, λοιπόν, νά μή μποροῦν οἱ ἄνθρωποι αὐτοί, παρά τήν καλή τους διάθεση πού ἐνδεχομένως ἔχουν, νά βοηθήσουν τούς φοιτητές καί νά λύσουν τά προβλήματά τους.

Ἕνας ὑπάλληλος σέ χίλιους φοιτητές

Οἱ Γραμματεῖες ἐξυπηρετοῦν τούς φοιτητές, ἐξυπηρετοῦν τίς Ἕδρες, ἐξυπηρετοῦν τόν Σύλλογο τῶν Καθηγητῶν, ἀσχολοῦνται μέ μακροσκελεῖς εἰσηγήσεις, ἀναφορές καί τήν τήρηση τεραστίας ἐκτάσεως πρακτικῶν τῶν συνεδριάσεων. Ἡ ἀναλογία ἑνός ὑπαλλήλου πρός χιλίους φοιτητές, εἶναι ἀπαράδεκτη ἀπό κάθε ἄποψη. Ἄν ὅμως γιά τούς ὑπαλλήλους ἡ κατάσταση αὐτή εἶναι ἐξουθενωτική καί ἀποκαρδιωτική, γιά τούς φοιτητές εἶναι ἐγκληματική, ἀφοῦ αὐτοί χάνουν τόν χρόνο τους περιφερόμενοι ἀπό τό ἕνα γραφεῖο στό ἄλλο. Κανένας ὑπάλληλος, ὅπως ἀνέφερε χαρακτηριστικά ἀνώτερος διοικητικός παράγων τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, δέ μπορεῖ νά ξεφύγει ἀπό τόν νευρικό κλονισμό. Ἀποτέλεσμα: οἱ ἀπουσίες εἶναι συχνές καί ἡ ἐλλιπής λειτουργία τῶν γραφείων ἀκόμη ἐλλιπέστερη.

ΔΗΜ. Μ. ΤΣΑΛΙΔΗΣ

ΤΗΝ ΤΡΙΤΗ: Τό ὡράριο διδασκαλίας

ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ
ΕΛΛΗΝΩΝ ΔΙΚΑΣΤΩΝ — ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΝ

Προκήρυξις διεθνοῦς διαγωνισμοῦ διά τήν ἐκποίησιν Τουριστικῆς Περιοχῆς εἰς Μαραθῶνα Ἑλλάδος

Ὁ Οἰκοδομικός Συνεταιρισμός Ἑλλήνων Δικαστῶν καί Εἰσαγγελέων προκηρύσσει πλειοδοτικόν διαγωνισμόν διά τήν ἐκποίησιν πρός τόν σκοπόν τουριστικῆς ἀξιοποιήσεως τῆς ἀνηκούσης εἰς αὐτόν ἐκτάσεως 2.000.000 τετρ. μέτρων περίπου, ἡ ὁποία εὑρίσκεται ἐγγύς τοῦ Μαραθῶνος καί εἰς ἀπόστασιν 45 χιλιομέτρων περίπου ἀπό τῶν Ἀθηνῶν καί ἀποτελεῖται ἀπό μίαν πευκόφυτον, ἀμμώδη καί ὑπήνεμον παραλίαν 750.000 τ.μ. περίπου ἀπό τό κάθετον πρός αὐτήν δενδρόφυτον καί μαγευτικόν λόγω τῆς περιβλέπτου θέσεως καί τῶν πολλῶν καί ἰδιομόρφων λόφων καί λιμενίσκων αὐτοῦ γνωστόν Ἀκρωτήριον τῆς Κυνόσουρας 850.000 τ.μ. περίπου καί τήν συνεχομένην πρός ἀμφότερα περιοχήν τῆς λίμνης (ἕλους) ἐκ 350.000 τ.μ. περίπου.

Ὁ διαγωνισμός θά ἐνεργηθῆ ἐν Ἑλλάδι καί ἐν τοῖς γραφείοις τοῦ Συνεταιρισμοῦ ἐπί τῆς ὁδοῦ Φειδίου ἀριθ. 21 τῶν Ἀθηνῶν (ὄροφος 3ος) ἐνώπιον τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Συνεταιρισμοῦ τήν 20.12.72 ἡμέραν Τετάρτην καί ἀπό τῆς ὥρας 10—12 καθ' ἥν δύναται πᾶς ἐνδιαφερόμενος ἡμεδαπός ἤ ἀλλοδαπός, φυσικόν ἤ νομικόν πρόσωπον νά ὑποβάλη τήν προσφοράν του ὑπό ἐγγυήσεις καί ὅρους διαλαμβανομένους εἰς εἰδικόν τεῦχος χορηγούμενον μετά τῶν σχετικῶν διαγραμμάτων ἐν ἀντιγράφῳ, ἐπί καταβολῇ δρχ. 1.000.

Ὁ Πρόεδρος
Κ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΙΟΥ
τ. Ἀρεοπαγίτης
Ὁ Γεν. Γραμματεύς
ΗΛ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ
Ἀρεοπαγίτης

Η ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ἀνακοινοῖ, ὅτι ἀπό αὔριον λειτουργεῖ τό νέον ὑποκατάστημα αὐτῆς ἐπί τῆς ὁδοῦ Χαροκόπου 73 καί 1. Μεταξᾶ 77 εἰς τήν περιοχήν
ΧΑΡΟΚΟΠΟΥ Καλλιθέας
Αἱ ὑπηρεσίαι τοῦ ὡς ἄνω ὑποκαταστήματος τίθενται εἰς τήν διάθεσιν τοῦ κοινοῦ πρός ἐξυπηρέτησιν εἰδικῶν τῶν ἐργασιῶν Καταθέσεων, Κινήσεως Κεφαλαίων καί Συναλλάγματος, ὡς ἐπίσης καί διά τήν πληρωμήν συντάξεων Δημοσίου καί Ν.Π.Δ.Δ., τήν ἐξόφλησιν λογαριασμῶν ΔΕΗ, ΟΤΕ κλπ.
ΤΗΛΕΦΩΝΑ: 390.173 καί 946.407

ΤΑ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΜΟΛΟΤΩΦ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΟΥΝ

«Ἡ νίκη τοῦ Χίτλερ θά μᾶς ὠφελήση»!

Ἔλεγεν ὁ Στάλιν στίς 31 Ἰανουαρίου 1933, ὑποστηρίζοντας ὅτι σέ δύο χρόνια τό πολύ, ὁ ναζισμός θά εἶχε ξοφλήσει

ΠΑΡΙΣΙ, Νοέμβριος. Ἀποκλειστικότης τοῦ «Βήματος».

ΣΤΙΣ 30 Ἰανουαρίου τοῦ 1933, μιά Δευτέρα, ἐνῶ οἱ ναζί τοῦ Βερολίνου, πού ἔχουν κυριευθῆ ἀπό πραγματικό παραλήρημα χαρᾶς, γιορτάζουν τό ἀπίστευτο γεγονός τῆς ἀνόδου τοῦ Ἀδόλφου Χίτλερ στήν ἐξουσία, ὁ σοβιετικός λαός δέν ἔχει ἰδέα ἀκόμα γιά τό συγκλονιστικό περιστατικό πού θά ἀλλάξει τή μορφή τοῦ κόσμου. Ἐξαίρεση φυσικά ἀποτελοῦν οἱ ἡγέτες τοῦ Κρεμλίνου πού ἔχουν εἰδοποιηθῆ τόσο ἀπό τά τηλεγραφήματα τοῦ πρακτορείου Τάς ὅσο κι ἀπό τίς κρυπτογραφημένες ἐκθέσεις τῶν σοβιετικῶν πρεσβειῶν στό ἐξωτερικό καί συγκεκριμένα τῆς πρεσβείας τῆς γερμανικῆς πρωτεύουσας.

Ἕνα «μικτό συμβούλιο»

Τό ἴδιο αὐτό βράδυ, ὁ Στάλιν γευμάτιζε μέ τόν Γιαγκόντα, τόν πανίσχυρο ἀρχηγό τῆς Γκεπεού, καί μέ τό δεξί του χέρι καί δελφῖνο, Κίρωφ. Ἡ εἴδηση γιά τή χιτλερική νίκη τόν κάνει ν' ἀποφασίση τή σύγκληση ἑνός «μικτοῦ συμβουλίου» γιά τήν ἄλλη μέρα... μιᾶς συσκέψεως δηλαδή στήν ὁποία θά ἔπαιρναν μέρος ἔξη, ὀκτώ ἤ δέκα πολιτικές καί στρατιωτικές προσωπικότητες, τῆς ἐκλογῆς του.

Πράγματι λοιπόν συγκαλεῖται τήν ἄλλη μέρα τό «μικτό συμβούλιο», στό ὁποῖο παίρνουν μέρος, ἐκτός ἀπό τούς δύο συνδαιτυμόνες τοῦ Στάλιν τῆς προηγουμένης βραδυᾶς, ὁ τότε πρωθυπουργός Βιατσεσλάφ Μιχαήλοβιτς Μολότωφ, ὁ ἔμπιστος φίλος τοῦ Στάλιν Καγκάνοβιτς, ὁ ἀρχηγός τῆς σοβιετικῆς διπλωματίας Λιτβίνωφ (ὁ «Παπάσα» ὅπως τόν ἀποκαλοῦσαν χαϊδευτικά), ὁ στρατάρχης Βοροσίλωφ, καί, σ' ἔνδειξη ἀσφαλῶς τῆς σοβαρότητας τῆς καταστάσεως, ὁ ἐπίσημος ἀρχηγός τοῦ κράτους, Μιχαήλ Καλίνιν.

Ὁ Βιατσεσλάβ Μιχαήλοβιτς Μολότωφ δέν εἶναι οὔτε 43 ἐτῶν καλά-καλά τήν ἐποχή ἐκείνη καί κατέχει ἀπό διετίας ἤδη τό πόστο τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς κυβερνήσεως. Στήν ἱεραρχία τοῦ Κόμματος (καί στίς συμπάθειες τοῦ Στάλιν) ἔρχεται τρίτος κατά σειράν μετά ἀπό τόν Κίρωφ καί τόν Λαζάρ Καγκάνοβιτς. Αὐτός εἶναι πού ἀφηγεῖται στά Ἀπομνημονεύματά του τό ἱστορικό αὐτό συμβούλιο τῆς 31ης Ἰανουαρίου τοῦ 1933, πού συγκαλεῖται στό Κρεμλῖνο τή στιγμή πού τά διακόσια ἑκατομμύρια τῶν Σοβιετικῶν πολιτῶν πληροφοροῦνται ὅτι «ὁ λακές τῶν φασιστικῶν τράστ» Χίτλερ ἔχει γίνει ὁ ἀφέντης τῆς Γερμανίας. Τά Ἀπομνημονεύματα ὡστόσο τοῦ Μολότωφ, ἡ δημοσίευση τῶν ὁποίων συζητεῖται τώρα καί δυό χρόνια συνέχεια, δέν ἔχουν ἀκόμα βγῆ στό φῶς μέ μόνη ἐξαίρεση μερικά ἀποσπάσματα ἥσσονος ἐνδιαφέροντος. Κατά τά φαινόμενα τό Κρεμλῖνο περιμένει νά πεθάνη πρῶτα ὁ περίφημος «Κύριος Νιέτ» (εἶναι 83 ἐτῶν σήμερα) πού ὡς γνωστόν ζῆ σέ καραντίνα ἀπό ἐποχῆς Χρουστσώφ, καί ὕστερα νά ἐξετάση τί ἀπό τά Ἀπομνημονεύματά του μπορεῖ νά δημοσιευθῆ καί τί πρέπει νά μή κατά μέρος.

«Πρόκειται γιά βλάκες»

Ὁ Λιτβίνωφ λοιπόν, ὑπό τήν ἰδιότητά του τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν (ἀφηγεῖται ὁ Μολότωφ) εἶναι αὐτός πού διαβάζει τά τηλεγραφήματα τοῦ πρακτορείου Τάς καί τίς ἐκθέσεις τῶν πρεσβειῶν πάνω στά ὅσα διεδραματίσθησαν στό Βερολῖνο καί σχετικά πρός τίς ἀντιδράσεις σ' ὅλον τόν κόσμο. Ὁ «Παπάσα» ἐπιμένει πάνω στά σχόλια πού τονίζουν τόν ἀντικομμουνιστικό, ἀντιμαρξιστικό καί ἐθνικοσοσιαλιστικό χαρακτῆρα τοῦ χιτλερισμοῦ, ἐπίσης καί τήν «κύκλωση» στήν ὁποία ὑπόκειται ἡ Σοβιετική Ἕνωση ἀπό τά ἐχθρικά πρός αὐτήν κράτη τῆς Τουρκίας, Ρουμανίας, Οὐγγαρίας καί Πολωνίας, στά ὁποῖα προστίθεται τώρα καί ἡ Γερμανία.

— Ἐγώ λοιπόν σᾶς λέω (διακόπτει ξαφνικά ὁ Στάλιν τόν Λιτβίνωφ) ὅτι εἶναι ὅλοι τους βλάκες. Κατά τή γνώμη μου ἡ νίκη αὐτοῦ τοῦ βλαμένου τοῦ Χίτλερ θά μᾶς βγῆ σέ καλό, ἄν εἴμαστε ἄξιοι νά ἐπωφεληθοῦμε ἀπ' αὐτήν.

— Ἰωσήφ Βισσαριόνοβιτς, διαμαρτύρεται ὁ «Παπάσα», πῶς μπορεῖς καί λές τέτοια πράγματα; Παραβλέπεις τίς δοκιμασίες πού περιμένουν τούς Γερμανούς συντρόφους μας; Μήπως δέν εἶδες τίς φωτογραφίες τῶν Ταγμάτων Ἐφόδου; Πρόκειται περί κτηνῶν. Ὁ Χίτλερ θά διαλύση τά συνδικάτα μέ τόν μεγαλύτερο κυνισμό, θά ἀπαγορέψη τό ἀδελφό μας κόμμα καί, στόν ἐξωτερικό τομέα, θά συμμαχήση μέ τούς Πολωνούς φασίστες τοῦ Πιλσούδσκι ἐναντίον μας.

Ἡ νηφάλια αὐτή ἀνάλυση τοῦ Λιτβίνωφ, πού στάθηκε ἕνας ἀπό τούς μεγαλύτερους διπλωμάτες τοῦ μεσοπολέμου, ἀποδείχθηκε ἐκ τῶν προτέρων προφητική. Ὁ Στάλιν ὅμως εἶχε τή δική του λογική:

— Παραλογίζεσαι, «Παπάσα». Ὁ Χίτλερ σου εἶναι ἕνα ἄθλιο νευρόσπαστο στά χέρια τῶν μεγιστάνων τοῦ Ρούρ. Τόν χρειάζονται γιά νά πνίξουν τήν ὀργή τῶν ἐργαζομένων καί τῶν ἀνέργων. Δέν ἀποκλείεται, ὅπως λές, νά διαλυθῆ τό γερμανικό Κομμουνιστικό κόμμα. Ἀπό μιά πλευρά, καλύτερα ἔτσι. Οἱ σύντροφοι θά συνεχίσουν τόν ἀγῶνα στήν παρανομία. Καί οἱ μεγάλες μᾶζες, πού ἐξαπατήθηκαν τόσο ἀπό τήν προδοτική Σοσιαλδημοκρατία ὅσο κι ἀπό τ' ἀφεντικά, θά ξυπνήσουν ἐπιτέλους καί θά δοῦν ποιοί εἶναι οἱ ἀληθινοί προασπιστές τους. Τή μέρα πού ὁ ναζισμός θά ἔχη σαρωθῆ, σ' ἔξη μῆνες, σ' ἕνα χρόνο, σέ δύο τό πολύ, τό δυναμικό τοῦ Κ.Κ. Γερμανίας θά ἔχη διπλασιασθῆ, τριπλασιασθῆ, ἄν ὄχι τετραπλασιασθῆ. Σύμφωνα πρός τό νόμο τοῦ ἐκκρεμοῦς, ἕνα καθεστώς τῆς ἄκρας δεξιᾶς τό διαδέχεται ἕνα καθεστώς δῆθεν ἀριστερό, τοῦ τύπου Κερένσκυ. Ἄν λοιπόν κατά τήν περίοδο αὐτή βοηθήσωμε τόν Τέλμαν, δέν ἀποκλείεται καθόλου ἡ τελεία ἀνατροπή τῆς καταστάσεως καί ἡ κατάληψη τῆς ἐξουσίας ἀπό τό Κομμουνιστικό κόμμα.

Στή σπάνια αὐτή φωτογραφία τοῦ ὁ Στάλιν μοιάζει νά κοροϊδεύη τό σύμπαν. Χρειάστηκαν ὅμως δώδεκα χρόνια καί πάνω ἀπό 12 ἑκατομμύρια νεκροί γιά νά δικαιωθῆ. Ὁ Μολότωφ πάντως εἶχε πεισθῆ, ὅτι ὁ Στάλιν εἶχε δίκιο.

Ἡ ἐρυθρά σημαία θά κυματίση στό Ἀμβοῦργο καί τό Ρούρ

Ὅλοι ἐπικρότησαν τά λόγια αὐτά, μέ μόνη ἐξαίρεση τόν Λιτβίνωφ, πού δέν εἶχε καθόλου πεισθῆ καί ἐπανήλθε καί πάλι στίς ρατσιστικές θεωρίες τοῦ ναζισμοῦ καί τίς διώξεις πού περίμεναν τίς χιλιάδες τῶν Γερμανοεβραίων.

Ὁ Στάλιν ὕψωσε τή φωνή του:

— Δέν σοῦ ἐπιτρέπεται, ἐπειδή γεννήθηκες Ἑβραῖος, Παπάσα, νά ξεχνᾶς ὡρισμένα πράγματα. Δέν ἔχουμε κανένα λόγο νά χύνωμε δάκρυα γιά τήν τύχη πού περιμένει τούς κεφαλαιοκράτες Γερμανοεβραίους ἤ τούς σοσιαλδημοκράτες ἡγέτες. Ὅσο γιά τούς ἄλλους Ἑβραίους, πού σάν τή Ρόζα Λούξεμπουργκ εἶναι δικοί μας, αὐτοί θά ἀγωνισθοῦν καί θά νικήσουν τόν χιτλερισμό, ὅπως νικήσαμε κι ἐμεῖς τούς τσαρικούς καί τούς μενσεβίκους.

Ὅλοι οἱ παριστάμενοι αὐτῆς τῆς ἀξιομνημόνευτης συσκέψεως τάχθηκαν (ἄλλοι εἰλικρινά κι ἄλλοι ὑποκριτικά) μέ τήν ἄποψη τοῦ Στάλιν. Συμπεριλαμβανομένου καί τοῦ Λαζάρ Καγκάνοβιτς κι ἄς ἦταν κι αὐτός Ἑβραῖος. Μόνο ὁ Λιτβίνωφ διατηροῦσε τίς ἐπιφυλάξεις του. Μέ μιά ἀπότομη χειρονομία ὅμως ὁ Στάλιν ἔδωσε τέλος στά ἐπιχειρήματά του.

— Μετά ἀπό δυό χρόνια, ὁ ναζισμός θά ἔχη ξεναγίνει μιά ἀσήμαντη κίνηση μέ χαμένα τά τρία τέταρτα τῶν ὀπαδῶν του. Κι αὐτά τά τρία τέταρτα τῶν δυσαρεστημένων θά πᾶνε νά διογκώσουν τίς γραμμές τοῦ Κ.Κ. Γερμανίας.

— Τά ἴδια λέγαμε καί πρίν ἀπό ἐννιά χρόνια ὅταν ἀνέβηκε ὁ Μουσολίνι στήν ἐξουσία. Κι ὁ ἴδιος ὁ Λένιν ἔπεσε ἔξω.

Ὁ Στάλιν φάνηκε νά κλονίστηκε γιά μιά στιγμή, γρήγορα ὅμως ξαναβρῆκε τήν πεποίθησή του:

— Ὁ Μουσολίνι ἦταν ἕνας πρώην σοσιαλιστής, ἕνας διανοούμενος, ἕνας ἄλλοτε δημοσιογράφος. Ἕνας τύπος δηλαδή πολύ πιό δυνατός καί πολύ πιό ἐπικίνδυνος. Κι αὐτός κάποια μέρα θά διωχθῆ κακήν-κακῶς ἀπ' τόν ἰταλικό λαό, ἀλλά τό πρᾶγμα ἐκεῖ θά κρατήση περισσότερο καί θά εἶναι καί δυσκολώτερο. Ὁ Χίτλερ εἶναι ἕνας ἀγράμματος, ἕνας παρανοϊκός. Καί ἡ Γερμανία, χώρα τοῦ Μάρξ καί τοῦ Ἔγκελς καί μέ ὑψηλό βιοχανικό, ἔχει ἄλλου εἴδους πολιτική ὡριμότητα ἀπ' αὐτήν πού διαθέτει ἡ Ἰταλία, ὅπου μόνο ὁ Βορρᾶς εἶναι ἀνεπτυγμένος. Σᾶς λέω καί νά τό ξέρετε ὅτι ὁ ναζισμός εἶναι μιά προσωρινή κατάσταση κι ὅτι οἱ καπιταλισταί Γερμανοί καί ξένοι (γιατί καί οἱ Γάλλοι καί οἱ Ἄγγλοι χρηματοδότησαν τήν ἄνοδο τοῦ χιτλερισμοῦ) ἔπεσαν σέ χονδροειδέστατο λάθος. Πολύ σύντομα ἡ ἐρυθρά σημαία θά κυματίζη πάνω στά ἐργοστάσια τοῦ Ρούρ καί τίς ἀποβάθρες τοῦ Ἀμβούργου.

Μολότωφ: Ὁ Στάλιν εἶχε δίκιο

Πάνω ἀπό ἑκατό σελίδες τῶν Ἀπομνημονευμάτων τοῦ Μολότωφ εἶναι ἀφιερωμένες σ' αὐτήν τήν περίφημη σύσκεψη καί στά περιστατικό πού ἀκολούθησαν τήν κατάληψη τῆς ἐξουσίας ἀπό τόν Χίτλερ.

Πολύ σύντομα οἱ κακές προφητεῖες τοῦ «Παπάσα» βγῆκαν ἀληθινές: ὁ ἐμπρησμός τοῦ Ράιχσταγκ, ἡ διάλυση τοῦ Κομμουνιστικοῦ κόμματος, τό «δημοψήφισμα» πού ἔδωσε τήν συντριπτική πλειοψηφία στόν «Φύρερ», χωρίς ὡστόσο νά πτοηθῆ καί πάλι ἡ αἰσιοδοξία τοῦ Στάλιν.

Ἀντιθέτως ὁ Μολότωφ εἶχε κλονισθῆ βαθύτατα, καί χωρίς βέβαια νά συμμερίζεται τήν μαύρη ἀπαισιοδοξία τοῦ Λιτβίνωφ, ἐκμυστηρεύθηκε τούς φόβους του στόν «πατερούλη τῶν λαῶν». Ὁ τελευταῖος αὐτός τόν ἐπανέφερε σέ τάξη μέ αὐστηρότητα:

— Βιατσεσλάβ Μιχαήλοβιτς, ξέρεις πολύ καλά ὅτι συχαίνομαι τούς φοβοδεεῖς. Ξέχασες πού τό 18-20 τά καταφέραμε νά τά βγάλωμε πέρα μέ τούς ἀντεπαναστάτες, μετά τόν Τρότσκι καί τούς ἄλλους ρεβιζιονιστάς; Θά τόν φᾶμε κι αὐτόν τόν διεστραμμένο Αὐστριακό. Τά πράγματα θά εἶναι ἴσως πιό δύσκολα ἀπ' ὅ,τι τά φαντάστηκα στήν ἀρχή, μά θά τά καταφέρουμε. Καί σοῦ τό ἐπαναλαμβάνω: ἡ «νίκη του» τῆς 30ῆς Ἰανουαρίου εἶναι γιά καλό μας.

Ἀπό κείνη τή μέρα ὁ Μολότωφ, σάν τυφλός ὑπηρέτης τοῦ κυρίου του, συμμερίστηκε τήν ἀπεριόριστη αἰσιοδοξία τοῦ Στάλιν. Σημειώνει μάλιστα στά Ἀπομνημονεύματά του ὅτι, σέ τελευταία ἀνάλυση, ὁ ἄρχοντας τοῦ Κρεμλίνου δέν εἶχε κι ἄδικο. Δέν νίκησε τελικά ἡ Σοβιετική Ἕνωση τόν Χίτλερ; Δέν τόν ἀνάγκασε νά αὐτοκτονήση; Δέν ἐπεξέτεινε σημαντικά τά ἐδάφη της; Καί δέν ἐγκατέστησε τό κομμουνιστικό καθεστώς σ' ὅλη τήν Ἀνατολική Εὐρώπη, συμπεριλαμβανομένου τμήματος τῆς Γερμανίας;

Προσθέτει μάλιστα (πρός δόξαν τοῦ ἀνθρώπου πού σύρθηκε ἔκτοτε στή λάσπη) ὅτι οἱ διάδοχοι τοῦ Στάλιν, ἐπί εἴκοσι σχεδόν χρόνια, σέ τίποτα δέ μεγάλωσαν τό οἰκοδόμημα αὐτό. Καμμιά ἄλλη χώρα, μέ μόνη ἐξαίρεση τήν Κούβα (πού πιό πολλά στοιχίζει στή Μόσχα ἀπ' ὅ,τι τῆς προσφέρει) δέν ἔχει γίνει κομμουνιστική, ἐνῶ ἡ «θανάσιμη διένεξη» μέ τό Πεκῖνο καί τά παθήματα τῆς Μέσης Ἀνατολῆς ἔχουν διαιρέσει τόν παγκόσμιο σοσιαλισμό καί ζημίωσαν τό γόητρό του.

Δέν ἀποκλείεται νά ὀφείλεται στή «κατάληξη» αὐτή τοῦ Μολότωφ τό ὅτι δέν ἐπετράπη ἀκόμη ἡ δημοσίευση τῶν Ἀπομνημονευμάτων του. Ἴσως μάλιστα νά μή ἐπιτραπῆ ποτέ, τουλάχιστον στήν πλήρη ἔκδοσή τους.

Πρᾶγμα ὁμολογουμένως λυπηρό ἀπό καθαρῶς ἱστορικῆς πλευρᾶς, ἔστω κι ἄν ἡ ἀμεροληψία τοῦ κειμένου ὑπόκειται σέ ἀμφισβήτηση. Ὁ ἄνθρωπος πού ὑπῆρξε πρόεδρος τῆς σοβιετικῆς κυβερνήσεως στή διάρκεια αὐτῆς τῆς δραματικῆς δωδεκαετίας (1930—41), ὕστερα ὑπουργός τῶν Ἐξωτερικῶν ὅταν ὁ Στάλιν τό 1939 ὑποχρέωσε σέ παραίτηση τόν Ἑβραῖο Λιτβίνωφ βγάζοντας ἀπό τή μέση κάθε ἐμπόδιο γιά τήν σύναψη τοῦ γερμανοσοβιετικοῦ Συμφώνου, ἀποσιωπᾶ τό τίμημα τοῦ «καλοῦ ὑπολογισμοῦ» τοῦ δικτάτορα: τά δώδεκα χρόνια τοῦ χιτλερισμοῦ (κι ὄχι... τά δύο, τό πολύ) στοίχισαν στόν κόσμο, καί στή Σοβιετική Ἕνωση κατά πρῶτον λόγο, δεκάδες ἑκατομμυρίων νεκρούς καί μιά κατερειπωμένη Εὐρώπη.

SERGE CLEBOV